

КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИНИ ЭМ ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ ГАЗЕТИ **ВРЕМЯ** ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КЪАБАРДИНО-БАЛКАРСКОЙ РЕСПУБЛИКИ

Жокълау

Казбек Коков кыйын хауа болумну хатасынган ток ызла юзюлген элдеде болганды

КъМР-ни Башчысы Казбек Коков кыйын хауа болумну хатасынган ток ызла кеп жерлери юзюлген элдеде болганды. Ол кемчиликке тюзетиу бла энергетикке кече-кюн демей юрешедиле. Кюнню халыны осаллай кылганы уа аланы ишлерине чырмаулук этеди. Зольск, Бахсан эмда Чегем

районлада 14 эл токсуз кылып турады. Республиканы онучуусу бир-бир эплени жокълагандан сора, Зольск районну администрациясында кенгеш бардырганды. Бу район бошдан сайланмаганды, хауа болумладан анга башхаладан эсе уллу хата жетгенди. Бузукълуклары

кетируу жаны бла ишлерге «Россети Северный Кавказ» ПАО-ну башчылары ону этедиле, бу жумушлагы битеу министерствона бла муниципалитетде да кышулганды. Энергетикке электроизла бек терк бузлагандарны билдиргенлей турадыла. Анга уа желни ургъаны, хауаны мыллыгы, температураны да терк тюренгенни себеплик этедиле. Буз да, къар да ток ызлагы жетдирген ауурлук мардадан озады, анга темир чыбыкыла окъуна чыдагаламдыла. Россейни МЧС-и билдиргенге кере, хауа болумула бу халда 7-чи эмда 8-чи декабрьге дери сакъланрыкъыдыла, инженер коммуникациялада буз кыйылганлай турлукды.

Казбек Коков «Россети Северный Кавказ» филиалы – «Кабалконсергуну» директору Муртаз Каровну

билдирюуне тынгалганды. Ол айтханга кере, бююнолюкде ток ызла юзюлген жерледе 60 адамдан кыралган 11 бригада эмда 20-дан артык техника ишледиле. Къабарты-Малкърны энергетиклери болушкыгъа Ставрополь крайдан, Къарачай-Черкесден, Ингушетидан бла Шимал Осетия-Аланиядан бригадала – кыошак халда

30-дан аслам специалист жибергендиле. Ала регионда кюнню халы тюзегинчи турлукдула. Республиканы Башчысы кенгешге кыташханла бла бирге кюнню халы бла байламы хаталаны кетирууну мадарларын сюзгенди, тийишлй службаланы бла власть органлары бирге ишулерини амалларына кыраганды. Ызы бла Каз-

бек Коков талай буйрукъ бергенди эмда муниципалитетле администрацияларына табийгат кыйынылыккы хатасы жетген элдеде жашаганла бла дайым байламлыкыда болурга керекликсин эсгертенди.

КЪМР-НИ БАШЧЫСЫНЫ
БЛА ПРАВИТЕЛЬСТВОСУНУ
ПРЕСС-СЛУЖБАСЫ.

Магар

Къышха хазырдыла

СКФО-да автомашина жоллагъа къарбагъан «Кавказ» управление бу къыш ишлерге хазырлагъан техниканы саны 52 болады. Аны араларында ауур жюкле ташуучу машинала, бульдозерле, тракторле, экскаваторла да бардыла. Ала ГЛОССС-ны мурдорунда ишкерикдиле, «Дортранснавигация» системагъа кышулдула, дегендиле ведомствода. Къыш кезинде жолчулада аз иш чыкмайды. Ала жолланы къардан тазалайдыла, бузлауукыда – туз бла юзменни чагачыла. Дагъыда тротуарлагы, автобуслар тохтагъан жерлеге кез-къулак боладыла. Белгилене, светофорланы, бурууланы тазалау да аланы боюнларындыла. Туристе да асламыракъ хайырлануучу Минги-тау эмда Огъары Малкър таба баргъан федерал трассалагъа ала бегирек сакъ боладыла.

Алгыйла къышха ведомство онжети минг тонна туз бла юзмес хазырлаганды. Бек суукул болса, жоллагы туздан асламыракъ чачарга онглары барды. Республиканы жер-жерлеринде жоллагы чачылык затпадан кыстыркъ этилген алты база куралганды, дагъыда техникагъа бла ишчилеге да аллай бир жараидрылганды.

Специалистле жоллада метеостанцияла да орнатхандыла. Ала хауаны суукулугун тергейдиле эмда жел болганын бла болмаганын керегюздедиле. Управление башха ведомствона бла (МЧС, ГИБДД, Гидрометеорология ара) байламыкыда ишле турлукды. Водительлени уа сакъ болурга, жолда къызынмазгъа чакъырадыла. Сорулары неда айтырыклары болганына +7 (8793) 33-11-59 номерге селешсиле. Ол кече, кюн да ишледиле.

УЛБАШЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

ПАРЛАМЕНТ

Кеп сабийли юйюрлеге – къырал себеплик

КЪМР-ни Парламентини депутатлары президиумну жыйылыуунда «КЪМР-де къырал саугаланы юсюнден» республикалы законну 31-чи статьясына тюзетулуени сюзгендиле. Аны КЪМР-ни Башчысы Казбек Коков хазырлаганды. Кенгешни Парламентини таматасы Татьяна Егорова бардырганды.

Законодательство эм жер-жерли самоуправленини сорулары жаны бла комитетни башчысы Борис Мальбахов аныгъатханыча, документ кеп сабийли юйюрлеге къырал себепликни чез-

киринде хазырланганды. Тюзетулеге кере, «Аналык махтаулук» майдалы бла саугаланган тиширулагы

этилген тэлеуле куч керезе весториледиле. – Законнга кере, «Аналык махтаулук» майдалы беш эм андан кеп сабийни есдюрген кеп сабийли юйюрлеге тиширулагы бериледи. Аны бла бирге уа,

калы законну жашауда бардыруу ючюн, бюджеттен кыошак халда 2,1 миллион сом керек боллукды. Келир жыл а бу жумушлагы 3,15 миллион сом къаратылыгы белгиленеди, дегенди Борис Мальбахов. Бу законну проектин Парламент къысха болжанын ичинде тинтирикти. Анга тюзетулуени, эсгертулуени сыйкерли болгъан органла 15 декабрьге дери жууалы комитетле берирге керекдиле. Президиумну жыйылыуунда уа федерал законланы проектлери кыралганды. Башха субъектлени парламентарийлени

башламчылыклары да сюзюлгенди. Президиум Татарстан Республикасы Кырал советини РФ-ни Кырал Думасына эмда Президентельствого а берген эсгертулерин тюзге санаганды. Свз киркичкени жарашдыруу юсюнден барады. Дагъыда экономика, социал сфераны тюрлю-тюрлю бёлюмлеринде жетишимле болдургъан инсанланы КЪМР-ни Парламентини Сыйлы грамотасы бла саугалуу юсюнден онуучу къабыл кергендиле.

КЪМР-НИ Парламентини
ПРЕСС-СЛУЖБАСЫ.

Эришю

Бу конгле КЪМР-ни Миллетли ишлери эм жамат проектле жаны бла министерствосунда КЪМР-ни Журналистлени союзу Геккиланы Казбекни бла Тамерлан Казихановуну атлары бла бардыргъан биринчи конкурсну эсеплерин чыгаруу эм хорлагъанланы саугалуу этгенди.

Эм хунердиле саугаланганыла

2 бет

Соруу

Бу конгле «Заман» газетге жазылуу кампания тири бардырылады. Газетни аламысыз, ала эсегиз, не затны жаратасыз, не затны жаратмайсыз, къаллай материаланы керюрге излейсиз, къалай эсгертиле этерге сюерик эдигиз дегенча соруулагы окъуучуларыыздан жууалла излегенбиз.

Миллет газетибизни жаздырамысыз?

3 бет

Къаар

Жабелланы Далхатны къызы Зурият 43 жыл медестра болуп ишлейди. Эки жаш есдюргенди. Ол кесин бек насыйлы ынагъа санаиды. Бу конгле сюеген ишинде тийими урунганлай турады. Бизни бююногню ушагыбыз ол огъуруу ынаа блади.

Аналыкды дунианы жарытхан кюч

4 бет

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Къабарты-Малкър Республиканы къырал саугъарлары бла белгилеуно юсюнден Къабарты-Малкър Республиканы Башчысы **УКАЗЫ**

Кеп жылланы бет жарыккы урунганлары эм республикада казначейство системаны тохташулуугуна кыошумчулуклары ючюн Къабарты-Малкър Республикны Сыйлы грамотасы бла саугаларга УМЕТОВ Альберт Фузеливичи – Федерал казначействону Къабарты-Малкър Республикада Управлениисыны Кюч ведомстволаны эм суд системаны ишлери жаны бла контроль-ревизия бёлюмюно контролер-ревизорун; «Къабарты-Малкър Республиканы сыйлы экономисти» сыйлы атны атарга ХАКИРОВА Венера Мухамедовнагъа – Федерал казначействону Къабарты-Малкър Республикада Управлениисыны Кырау-аналитика бёлюмюно тамташына.

Къабарты-Малкър Республиканы Башчысы **К. КОКОВ** Налчык шахар, 2022 жыл 30 ноябрь, №126-УТ

Жетишимлерин керегюзгендиле, ахшы сыннам да алгандыла

Озгъан айны ахыр кюнлеринде Екатеринбург шахарда InterFood Ural 2022 деген халкъла аралы кермюч этгенди. Анда аш-азыккланы эмда сууланы рынокларында ишлеген компанияла кесперини продукцияларын кергюзгендиле эмда къаллай жумушла бергенлери бла шагъаерленгендиле. Къышкылаы санында уа уллу сатыу-алыу сестлени, бу бёлюмде ишлеген заводланы эмда предпритиякланы калечилери да бар эдиле.

Юч кюнню ичинде бардырылган кермючге бизни республикадан «Бер компани» бла «Радуга»-организацияла эмда бир энчи предприниматель кыташхандыла. Алагъа КЪМР-ни Экономиканы айынтыуу министрствосу бла экспортта себеплик этиу Арсы болушхандыла, деп билдиргендиле бу министрстводан.

«Бер компани» ООО-да школада къызла да къышуп аллай татлы ашаркыла этиу бла юрешедиле. «Радуга»-предпритие уа жемиш эмда нанык суула чыгарып башлаганын он жылдан артык болады. Битеу керек сырын кесин сабапханында бла баччаларында есдорды. Эчки предприниматель а «Безирев Асланды» ол балдан продукция этил сагады.

ОМАРЛАНЫ Мурат хазырлаганды.

Игилендирю Черек районда жолла тапландырыладыла

КЪМР-ни Транспорт эмда жол мюлк министрствосу районлада жолланы жангыртуу эсеплерин чыгарганды. Аны бла бирге темир жыл этилик ишле да белгиленгендиле, деп билдиргендиле ведомствону пресс-службасында. Быйыл «Къоркъуусуз эм тынголхы жолла»-миллет проектге кере, Черек муниципал районда Жеметалга элтен жолну 5,7 километрге тынголхы ремонт этилгенди: аны мурдору ючлендиргендиле, геосетка эм битум-полимер лентаны юсюне эки кват асфальт жайылганды. Аны бла бирге «акъыллы» светофорла, жоруу белгиле, «зебрала» саллынгандыла. Гиче Жеметалга сууу кёпюрюнде уа темир буруула жарашдырылгандыла.

Жолну игилендиргенни хайырындан энди этичле шолгъа, сабий сада, амбулаториягъа, администрациягъа, почтагъа, межитте, Кышхатагъа эм Огъары Жеметалга да къыйналмай барыра болганды.

Андан сора да, Бабуленте эрттен бери къаралгъан эмда къурун социал объект орналган жолла тапландырылгандыла.

Келир жыл да «Къоркъуусуз эм тынголхы жолла»-миллет проектге кере Черек районда он километр чаклы бирде төрт объекте тынголхы ремонт этиликди. Аны чеклеринде Огъары Малкърда бла Зарагиде эрттен бери къаралгъан жолла, Маданият юйле, межитле орналгъан жолла жангыртылгандыла.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Жазылыу-2023

«Заманы» – хар тауду юйге!

Багъалы окъуучулари! «Заман» - иллитибизини жингиз газети. Аны бетлеринде малкър халкыны маданиятын, тарыхын, бююногню жашауун, айтыккы адомларын, жетишимлени эмда жорсуларыны юсюнден басмаланган материалланы сиз бир башха изданинда табалык туюлюсюз.

Алойды да, жазылыгыз, билеклик этигиз кесимииз газетигизге! Жингиз жылда до ол сизни керти шухуугуз, отурул сёз негеризги болур деп ышанабыз. Жазылуу алты айгъа багъасы 801 сом 75 копекди.

«ЗАМАН» ГАЗЕТНИ РЕДКОЛЛЕГИЯСЫ.

Бизни индексбиз – П5898

Басма

Илхамлы түбөшпиуле

Россия жазычуларына бөлүнгөн чыгармачылар ассоциациялары (АСПИ) жазычуларга болушуга деп куралган. Аны таматасы Сергей Шаргунов, журналист, Кыргыз Думаны депутаты, анда Маданият комитетин председатели орунбасары. Быйыл ассоциациянын члендери милдет жазычуларга болушуга куралган программаны чечкендери «Местоимения» деген серияда орун тилде бир кыюум миллет постери, жазычулары китептерин чыгарганды.

Аланы авторлары Якутиядан жазычу Николай Гугинго бля пост Саргылана Гольдерова, Дагыстандан табасаран жазычу Шахвед Шаммарданов бля пост Сувайнат Куребекова, ингуш пост Ашат Кодзоева, кылымкы пост Эднн Эльдаршев, Кызабаты Малкырдан жазычу, пост Мускуланы Сакнат бля пост Каюков Зариндыла. Бу авторлары чыгармалары дагыда «Аврора», «Халкыла шүкүлүгү» деген белгилу сураттуу журналда басмаланганды.

Бу кыюуле Москвада ол китепаланы презентациялары берганды. Ол кылай болганыны оюсондун бизге Мускуланы Сакнат хабарлады.

Бу огурулу иш кылай башланган эди?

– Энди ол мени хабарларымы окумаганы хакды, кылаам кырындалшарым айхан болура. Жазычула козуну председатели Юрий Тхагазитов сөйлөшөн эди, бир кыюум хабарыгы ары жибер деп, адресин айтып. Жиберген эдим, алай ийнамаганма ол улпу конкурсу ден өтөрөм деп. Ма кылай эсе да алай болган эди.

– Конкурсу уа ким бардыганды?

– Апта белгилу этгенлерича, аны члендери Санкт-Петербургда «Аврора» журналы баш редактору Кира Грозная, «Адабият газетин» баш редактору Максим Замшев, поэт, көчөрмөчү Гениадия Калашникова, миллет адабиятыны советини башчысы, поэт, жазычу, көчөрмөчү Валерий Латынин, «Дружба народов» журналынын баш редактору Сергей Надев, проекти таматасы Владислав Отрошенко эм АСПИ-ни таматасы Софья Шаргунова болганды. Конкурс ден өтөндөн сора китепке редакторлук поэт,

кылайгырганла айтхандыла. Авторла да кими назму, кими хабар окугандыла. Биринчи кюн АСПИ-де бизге биринчи хошкелди сөзүн башында ол ассоциацияны таматасы Сергей Шаргунов айтханды. Ол быллай проектле бизге бирини игери билгире онг бергендери белгилеу, бу жаны бля ко-

– Кылай барганды презентация? – Россия жазычулары хар бири да отуз жылдан бери оюноп турган чыгармачылык байламлыкыны жангыргырга оюенгендери белгилегендери. «Местоимения» деген сөзүн Владислав Отрошенко юге беле эди; жери, барзаты, кеси – хар бир кыяны эңилгин көргөзгөн шартла. Презентацияны барыуунда хар республиканы келечиси миллетини, кесини, чыгармачылыгыны оюлариден айтыр онг тапханды. Ызы бля авторла чыгармаларында сайлаганлары окулгандыла.

– Сен а не зат окугун эдин? Не дегенсе анда? – Бир түбөшпиуле «Ана» деген повестени ахырын,

– Хар не да тап эди. «Зухра» деп эки повесть. Сау болсун, китепха ол сөзүн Кызабаты Малкырдан Китепаланы оюенгендери общественно председатели Шинкарева Наталья жазганды. Көчөрөнгө – Ахалганы Лариса, Ботталаны Рита, Аппайланы Лариса, сора кесим.

– Москвада уа кылай түбөшпиуле сизге? – Проекти таматасы Владислав Отрошенко эди. Бир аламант адам. Башка орун башында ала – АСПИ-де, М. Горький атлы адабият институту, Гостиний дворда халкыла аралы китеп армаркада, «Библио-Любов» деген сатуу-алуу юйде. Шикле эмчик, ара кимди да көлөргө эркинлиги бар эди. Анда жангы китепаланы оюлариден аланы чыгарыгы поэт,

Миллет адабиятка алай эс бурганла, проекти кырууганла, анга кыатышхала кимдедиле?

– Миллет таматасы Владислав Отрошенко эди. Бир аламант адам. Башка орун башында ала – АСПИ-де, М. Горький атлы адабият институту, Гостиний дворда халкыла аралы китеп армаркада, «Библио-Любов» деген сатуу-алуу юйде. Шикле эмчик, ара кимди да көлөргө эркинлиги бар эди. Анда жангы китепаланы оюлариден аланы чыгарыгы поэт,

– Хар не да тап эди. «Зухра» деп эки повесть. Сау болсун, китепха ол сөзүн Кызабаты Малкырдан Китепаланы оюенгендери общественно председатели Шинкарева Наталья жазганды. Көчөрөнгө – Ахалганы Лариса, Ботталаны Рита, Аппайланы Лариса, сора кесим.

да аз болганымыз кыоркучулу көрүюп.

– Китепаланы тиражлары кылай бирди? Окуучуларга ала кылай табылыкдыла?

– Жети жюзюшөр чыккында китепала. Проекти бергенине көре, аланы сатып угый, алайлай колеширдикиле кыраланы библиотекаларына.

– Бу түбөшпиуле санга илхам бергендери сөзсөзду. Алай болмай амалы да жокуу. Владислав Отрошенко сени оюсондун айхан видеоу келгенде, бек кыуанганма. Он анда: «Сакнат поэти. Хапарларында ол билини турады. Проза чыгармагы тынгылаууны тийдило, аны көзле окургыга керекдиле. Сакнат жазганагы тынгылауу да сауукчулу – аланы пост жазганы билини турады. Он аланы АСПИ-де, ярмаркада, институтта да окугун»

– Хар не да тап эди. «Зухра» деп эки повесть. Сау болсун, китепха ол сөзүн Кызабаты Малкырдан Китепаланы оюенгендери общественно председатели Шинкарева Наталья жазганды. Көчөрөнгө – Ахалганы Лариса, Ботталаны Рита, Аппайланы Лариса, сора кесим.

– Хар не да тап эди. «Зухра» деп эки повесть. Сау болсун, китепха ол сөзүн Кызабаты Малкырдан Китепаланы оюенгендери общественно председатели Шинкарева Наталья жазганды. Көчөрөнгө – Ахалганы Лариса, Ботталаны Рита, Аппайланы Лариса, сора кесим.

«Жаш төлөүгө ана тилни сүйдүрүюү баш борчуму»

Кызабаты Малкыр кырал уинистерге. Отарланы Керим култура арны таматасыны орунбасары Тубеиланы Светлана курауучу хуенери бля келгеле юлгюдо. Биогинию ушагыбыз аны бля барды.

Светлана, кесинги оюсондун айтсан эди?

– Яниокучума, Муратын адамлары аруу кийиндери эди. Ахматланы Люба, мен да, эки кырындышым да билик билим алсак оюгенди. КэмКыу-да филология факультетни бошоганма. Чегемде библиотекада, арта школда, КэмКыу-да малкыр кафедрда ишлегенме. Кандидат диссертацияны кыорууп, даре берип турганма студентлеге. Отарланы Керим атлы култура арагы, тамата болуп, 2010 жылда келгенме. Былтырдан бери анда таматаны орунбасарыма.

– Анда ишин не бля башланган эди?

– Музей этиуден, көрмөчүлөрдөн, хар арагы кирген адам нарт өз айтысан деп, ма алай, он халда. Кызаакстандан кыонакыла келгенде да, кызауат этип, жаш төлөүгө кыйып, көрмөчүлө, миллет оюнала курап, миллет ашла этебиз.

– «Хинини кюнүн» – жандуурулу аягында 2011 жылдан жети керө эттебиз. Ескюзе турган юйгө, интернетлагыга керек затланы кыйып, элтенбиз студентле бля. «Кыясынга жоз атлам» изеуге кыатышханыз. «Бешик жыр», «Нарт Дебетни туудуктары», «Кырачай-малкыр миллет оюнала», башка фестивалыла деп бардырганбыз.

– Ана миллет алгач улпу жустиимдиле. Бешик жыр не бля айырмалды санга?

– Адамны менлиги, миллет эси андан башланды. Ала өрөлөрине алгышханды. Тыш кыраллы алимиле айтханыга көрө, бешик жыр эшитмеген сабий, улпу болса, жанауатта кесине тийишши жер тапмады. Бөллу бля өсгөнуле уа жетишимли боладыла.

– «Нарт Дебетни туудуктары»

фестиваль а не береди анга кыатышхалагы?

– Аны Элбурсу району краевед музейини директору Этевланы Фатима бля бирге этеме. Сабийлени нартагы эслерин бурдурабыз. Аланы хазырлаганла, алай бир кыяны салып, кийимме да тигип, алай келгендерине кыууанма. Сабийлерибиз биз ата-бабагы сананган нарталаны билгире керекдиле. Айттылы турса, бир кюн болмаса да, бир кюн бир зат эслерине кылар. Ана тилге, тарыхыбызга сыйкемик алай затпадан башланды.

– Университетте спортзалда жаштык, ала билек, садак этип, тутушуу, тартышуу, лянга, атидунда кыл таш да атып, миллет оюнга көргөзгөнгө жанауатка. Аланы оюу бля Торке барып да келгенсе. Бусгагыта алгыга сейр бардыгы?

– Торкедө көп зат сейрсиндиргенди. Анда кылуукчуну даражасы бек бийкиди. Аланы да, торк бөркө кийдирип, ашык ойнахтадыла. Ошкар таматасы болганга анда, орунбасары чакан эди ашык төбени. Ол а: «Тохта, тохта, унутма арта

не этерими санга» – деп колдоргон эди. Ол улпу адамлары онинга алай эс бурганылары сейр эди.

– Конгрессде тюз да Бачиланы Хамзат бизни музейге ишлегенча хайнуу бля кыямичини уа Америкада жашаган кыазах профессор көргөзгөн эди. Бунда ойганандыла америкалы индиейли былай деп, атлауучула бля эмиште, арга элте эди. Аны, ашык онуну да тау аузулада этер мурагын барды.

– Бусгагытадула улпу шахарлада наркур деген он барды – бир юйно башындан башхасына секириу. Бизни сабийлени, юй жумушпадан бошандан сора, хунала башы бля неда ташдан ташка секиргендери, суудан секирип өткендери, тауга өрпөл ойнагычлары да ол наркуну ата-бабасыча көрүөндө манга. Аны докладымда да айтханма.

– Сейр а болургыга керекди. Оюналы асламысы школда дерселде этерге кылуундан келликди физрукун. Ол затла сабийни санын, сезими да айтханды.

– Адет-төрөлө агап, жаш адамданы Журтубайланы Махти бля түбөшдиргенгип, Ташлы-Талада озган проектинг да эсимдедиле.

– Мени жумушум ана тилин ойдордогө, миллет эңилгибизге эс бурдурдуу бля.

– Тубеиланы Абдуллах бля бирге эки аламант жаш бля кыраганга. Кез кырагангы кура-лыуунда бек магыналы адамга кимни санайса?

– Анамы. Ол нарт сөзлени, айтыланы бек хайырланганды. Жаш замандадула улпу эс бөлмөсөм да, бюгон а ала мени кез кырамыны торлендиргендери англ айлайма. Келимини анысы Пашланы Айбаты да алай адамга санайма. Ол онкылыклай өксоз кылган эди, алай аны алай бир жорек кенглиги бар эди. Аны жашуу тирикчилиги, адамга келю бля болушугыга сыйгени юлгодиле манга. Юночюну уа, Катуланы Лариса деп Тебердилда деп бир келги барды. Беш сабий бля жашай башсыз кылай, аланы алай аруу өсдоргоенди. Аныча адамлыгы болганга аз түбөгөнме.

– Жанауат адам кылайлы бургыга керекди?

– Таза ниетли, миллетин сыйган адам – ол бек игиди. Халкыга керекли жумуш этип, алай алгы чыккыган болса да, биз аны бир чийин илейбиз. Он адамдан бири айтыр жанауат адамды ол деп. Ол да насылды. Алай адам, кесин унутуп, халкы ючюн жашарга, адаби, кылыгыгы, иши-башы бля юлгюло, эрттен кыраууга кыатышхана. Ол дауурун тыйган инсан болургыга керекди. Алай болмаса, миллет адам деп айталаймыз.

– Ахар заманда сени кыуандырган иш болганымды?

– Пандемияны заманында окуна тохтамагынына ишимди. Окуу китептери кыраууга кыатышхана. Ол да магыналыды манга.

Ушақыны МУСКУЛАНЫ Сакнат бардыганды.

Сорупу

Миллет газетибизни жаздырамысыз?

Бу кыюуле «Заман» газетте жазылуу кампания тири бардырылады. Газетни аламысыз, ала эсегиз, не затны жаратасыз, не затны жаратмайсыз, кылайлы материалланы көрүөргө илейбиз, кылайлы эсертпейте этерге сөөржк эдигиз дегенча соруулагы окуучуларыбыздан жууаппа излегенбиз.

ЭЧЕПЛАНЫ Музафар, КЭМР-ни маданиятны сыйлы кылуукчусу, композитор:

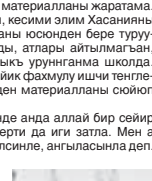

– «Заман» газетни хар заманда да окугунма эм окуйму. Он хар юйгө, юйгөрө керекди деп шарт айталаймык. Мен аны нек жаратма деген сорууга да жууабым жаздыри. Анда халкыбызга керек хабарла басмаланадыла, дагыда газет бизни бля танышдыргыган фармуланы, жангы атаны билгире излемди. Кертеиси айтханда, ючюно бетиң сыйок окуучуума, анда эчи адамларыбызны, жашуу турмушубузун оюсондун көбөрөк жазылуучусу ючюн.

Газетни окугунан адам халкыбыз бля байламлы билимин өсдоргоенлей турады. Сөз ючюн, радацию алсак, аны иши кесича бир тюрлодо, газет а – ол инфорמצияны теренрек кылазы басмалады эмда тарыхда басмада сакыйлады. Ол а бек магыналыды.

Юночюрюм, жуууктарымы оюсондун айтханда, ала барысы да жазыла бирине да эсертти кереклик жокуу. Бирге жыйылыса, анда жазылган затланы оюсондун сөлөшөбиз, бирде дулашхан окуна этебиз. Таалума деген хар инсан «Заманны» жаздыргыга тийишдиле.

ХАПАЛАНЫ Аслихан, пенсиячы:

– Миллет газетибизни алмай кыймаганма бир заманда да. Кертеиси айтханда, биринчи-экинчи бетлени терк кырап окуйууму, ючюно бетде басмаланган затланы уа барысын да окуйму. Бюктонда Османланы Хыйсаны, Текуланы Хауаны, Байсыланы Марзипаны материаллары бек сейрле болуучула. Дагыда мени школда окутуп турган Жангуразланы Нажабатын жазганагына эс бурмай кыймайма.

Газетни бетлеринде көчгөнчюлок, тарых бля байламлы, таалуу элени жашууларын көргөзгөн материалланы жаратама. Ала көбөрөк болса да сөөржк эди. Сөз ючюн, кесими элим Хасанияны оюсондун жазылган затланы илеуочюм. Ару аны оюсондун бере туруучусу, алай анда кылай бир сейр ошам барды, атлары айталайман, сагынылманган. Мен кесим отуз жылдан артык урунганма школда. Кылайлы бир атлары айталай кыламан, алай бийк фармулу иши тегилерин болгандыла эм бардыла. Аланы оюлариден материалланы сыйок окууржк эдик барыбыз да.

Хар таулу юйор газетиси болмаса. Нек дегенде анда алай бир сейр хабар барды. Башка жеринде табылмайды, керти да иги затла. Мен а «Заманны» туудуктарыма да окуйму, тилин билсинле, ангыласыла деп.

САРАБШАЛЛАНЫ Азир, архитектор, жазыр:

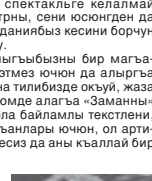

– «Заман» газетини тыш көрмөдосконо эс бурлуку эдим. Кылай аруу жарык болганды ол, байрам халпы омок. Ичи да толдуу. Жаратканы неди десегиз, анда басмаланган затла жашуубузун хар жанын да көргөзгөнди. Арабыздан кетген тийишли адамларыбызны, бюгонлюкде жашап турган журметли инсанларыбызны, жаш төлөүгө оюсондун билдиребиз.

– Политиканы, маданиятны, билим беруючу спортну эм көп башка бөлмөлөни оюсондун хабарлайсыз. Белгилегенимиз, жаш адамланы жетишмилерин тура этип, аланы андан ары барырга келгендирсиз. Османланы Хыйсаны малкыр элгеге журюп, андан жазган материалны жаратмаган хаана адам болмаса, ала бек сейрдиле.

– «Заманны» тарыхыгы деп тегилерге, шүкүрлары эсертгенлей турама. Анда артыкчыбызны, тилибизни байлыкларыны битеу шартлары кура көрөндөдиле. Ол хар юйде сыйлы, сакылганган кыонак болсун кеп жылпаны!

МЫЗЫЛАНЫ Аубекир, Кыулийланы Кыясын атлы Малкыр кырал драма театры режиссеру, актёр:

– Мен, култураны адамчыча, маданият бля байламлы материалны сыйык оюсоно этемиз эдим. Сөз ючюн, элде маданият түбөшпиуле, жыйылуучула куралганлай турадыла, биз аланы оюсондун казна билмейбиз. Он жанана эңчикре эс бурулса, да бизге, окуучулагы да, сейр болуку сунама.

Театр бля байламлы материалланы, сау болуугу, басмалаганаплай турасыз. Бирде спектакльге келамал кыламан танышарым сөлөшүп, газетте туратын, сени оюсондун да окудук, деп сөлөшюдо долго. Ол а басма изданыябыз кесини борчун толтурганыны бир шартды депер болуучула.

Газетибизни болганы – ол бизни кыралыгыбызны бир магыналы шартды. Бек азындан, тилибизни тас этмез ючюн да алгырга борчулуз малкыр тилде чыккан газетни, ана тилибизде окуй, жазыла буючюм. Жаш адамла бля ишлеген көрмөчюлө алгыга «Заманны» алып окуугузу деучюмө. Бюктонда политика бля байламлы тектлени, анда кыйлын, аз түбөгөн сөзлө көбөрөк болганыра ючюн, ол артикүлцияны тап курагыга себеплик этеди. Көрсөсиз да аны кылай бир хайыры барды!

ТЕКАЛАНЫ Мадина, сабий садаа юйреткучю:

– Газетни арт кезиуеуде алып башлаганма, аны алып жаздырып туураманга болбогонма. Нек дегенде анда болгун материалла манга бек сейрдиле. Миллет тарыхы, маданиятка сыйкемиклени кескиди да, «Заманда» уа эл халкыбызны ол жаны бля жашууна, турмушуну толпарак тошононалама. Керти да бек жаратканын кюн сыйан ана тилибизде жангы зат окургыга амылым болгандын.

Миллетбизни аруу адет-төрөлөрү, бай тили рондөвиле чыгармалары бетлеринде. Алай мени айтырчы, сабийге жоралангангип бир мойшючок болса да сөөржк эдим, аланы жазган затчыкларыны, эчи сейрлерин белгилерча, тиллерин айнытырчы.

Юйде баш ием да хар номерни сыйок окуйду. Энди анча сабийлени да топтоласак, бек иги болуку эди. Жашуу алгы барганылай турады, ол толкунула биз де эл тилибизде газетибизни сакларга борчулуз. Аны ючюн аны жаздырыуга улпу көлөчюлок этмексе, тамблагы ючюнобоз бютон жарык болуучула ийнема.

Сорууну ЖАНГУРАЗЛАНЫ Нажабат бардыганды.

КЪАДАР

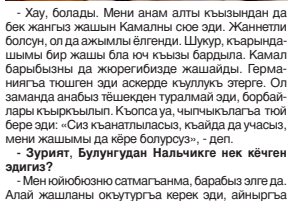
Аналыкъды дунияны жарытхан кюч

Жабелланы Далхатны кызы Зуррият 43 жылны медресе болуп ишледи. Эки жаш бардоганды: Залим полйицаны майорду, Замир а медицина жаны микотурду. Оноч жыл Забайкальде аскер госпиталда ишлегенди. Бусаятда уа Воронежде аскер госпиталда бизни жаралы солдатларыбызны агызы йсерине салган хирурглардан бириди. Залимни эки кызычгыры барды – Милана бла Алана, Замир а юй бирчеси бла Аласуну, Альмираны, Амирни есдоредиле. «Мен бек насылгы ыннама, алай ишден а кетерик тойолме», – дейди Зуррият кеси уа.

Биз да буюн аны бла ушакъ этгенбиз. – Зуррият, мен билгенден, сиз жашланы кесигиз окъуткансыз, сабийлени аталары Атакулары Ахмат жашаудан замансыз кеткенди. – Хау, аталары 1992 жылда жашаудан кеткенди. Булулгуда туугъанбыз экибиз да, бир классда окъуганбыз. Гиче жаш а школда ким болуугуна ююсонден сочиненисында: «Мен хирург болуукъма, атама ачыгъанланы жашауданлык сакларыкъма», – деп жазган эди. Къалай сейриди сабий къыларын озегенди? – Отуз жыл болду сабийлени окъолюклеринде. Биз он жыл тобешген эдик, тамата къырындыз ойдегиле тойон эди да, аны саклай эди. Жыйырма тёрт жылбыз толганда юйор къурап, отуз тёрт жылбызда уа ёмюрге айырылдыкъ. Къыдар, анга не амал? Болсада мен аны насылгыбиз санамаймы, жашау жамууда жаратган адамдылама, он а бек улуу насылды. – Жашладан, туугъадан энчи сойегениз бармыды? – Барысын да бирча суюме, алай биринчи туудугу Милананы бирине да къошмаймы. Сабийлер болмай тура эди да, мен аны Аллахдан тиле алганым. Жамын Милана бла биргеди. Ауазын окъуна сизимден, тикилеп къалам. – Ана бир баласын башхасындан кёбюрюк суюрге боламыды? –

итинген, билим излеген сабийледиле. Аны себепли Нальчикте ёгген эдик. Биричине ошежетиде бир отурду жашау башхасындан эдик, биюлюкде экижи да юйле-юкюле болдула, бек къуянама. – Бек насылгы кюнгоз жашауугузда къайсыды? – Замир медицина факултетте кирген кюн. Мен онбир жыл къара кийгенме. Айтхан эдим: «Замир бюджетте ётсе, къара жауугулуу шерикиме», – деп. Баробыз тамата жаш бла, къырайбыз тизмеге. Замир а аны азырынды. Окъутанымлай, зом ам ауды. Баллай насылгы конлерим-келерим ючюн, жашлагъа ачылган кюла ючюн Аллахха жаным къор болсун. – Зуррият, хар анагъа да сабийин кесинден айрыгъан тын болмаз. – Бек къыйынды. Гиче тёртюнчю курсда окъутанымды. Аталыны Жашарбек къурап, Токск шахарда аскер-медицина институтха кёведи. Мен да билгенней болган иш эди ол. Жашарбек: «Аныргъа къой, тынгылы жашды», – дейди. Ол заманда республикалы бошницагъа хирург болуп бизни жуугуыбду, булулгучу жаш Мызыланы Исмайл келеди. Анга да сорама: «Не эттейим, жиберейми?» – деп. Ол а: «Эттегини къысып турма жашы». Ростовда болганма уста. Барсын, окъусун. Тожода институт кючю окъу койдо», – дейди. Жибереме. – Интернаурга бла бирге жети жыл окъутанды. Бусаятда уа Санкт-Петербургда Биийк аскер-медицина академияда окъуйду. Башында айханымда, оноч жыл Забайкальде госпиталда ишлегенди. Институтну бошганынанлай, юйдегиле болуукъса, деп тикатган эдим. Эки жаш да кесери сайтагъандыла жашау йерлерин. Тамата Залим Нальчикде болганыкъыгъа, сойеген заманызда тобешимайбыз, иши жууалды. Алай бирге жылбысык а барыбыз да, къуаныбызны чеги жоъды!

– Мен юйюбюню саатмаганма, баробыз элге да. Алай жашланы окъутургъа керек эди, айныргъа

БАЙСЫЛАНЫ Марзия.

ЭДЕ ТУТУУ

ХОЛАХАНЛАНЫ Алина.

Аскер намыс бла асырагъандыла

Терк районда ведомстводан тышанда охананы къуллукчулары – Дайым эде тутуу – деген акцияны чеклеринде бу тирреде белен 11 къызыл аскерчилик жаныдан басырмалыкъа къатышандыла. Бу ишге район администрацияны келечилери, «Халкны эси излеу отряд», «115-чи атлы дивизия», «Кавказны чеклери» деген излеу къауулу, юнармерше эм шахарчыла да къошумчулук этгендиле.

– Биз бу жумушну бардыргъан излеучюлеге улуу ыспас этебиз соебиз. Ала Ата журтубуз ючюн жан бергенлени атларын тура этпеле эмда эде тутугъа улуу къыйын саладыла, – дегенди полицияны старшинасы Анзор Барагунов. Жыйылууну ахырында анга къатышхана аскерчилени къабырларына гюлле салгандыла эм бир минутну шош турап эстергендиле.

Акция

Саклыкны унутмагъыз!

Къабарты-Малкъарны федерал жолларында «Сакъ болуугуз, туман!» акция өтгенди. Аны ведомствону Зольск районда къырал автоинспекциясы да бардыргъанды. Автоинспекторла водителини жолда сакъ болуугъа, къызылмагъа эм машиналарга къыш резина салдырмалыкъа чакырыгъандыла. Къыш кезиуде туманны, жаууну, къыраны хаталардан машиналары жуурутпене къыйын болууга тоешдиле. Инспекторла водители бла ушакъ этгенде, кепле туман негда жуан жаулан заманлада жайдча айланургъа сойегенлерин, алай жол учурауу болганын, машинаны да тыргъа кёбюрюк заман кереклисин

Билгем

«Газпром газораспределение Нальчик» компания кёк олуккуну къоркъуусузлу хайырланууну жорукъларына бегирекеда сабийлени юйретпеле не заманда да улуу эс бурды. Ма алай, быйыл компания гичелеге деп 250 чакълы дерс бардыргъанды. Алагъа онбеш минден артыкъ сабий къатышандыла. Быйыл дерслепе сабийледиле гоме, ол не бла хайырлы болганын, кёк тюрсионю не ючюн жанчыуусу

Билгитиру

Чекде къуллук этерге чакъырадыла

РФ-ни ФСБ-сыны КъМР-де Чечки управленийсы чекде къуллук этерге чакъырады. Управленийда болгъан аскер къуллуклагъа Россейни 18 жылдан тамата инсанлары изленеди. Кандидатла аскерде къуллук этпюню изленпеле, медицина болушлык хакъыс бериледи, санаторийде солура онглад да бардыла, ведомствону солу юйлерине барыгъа да болуукъ. Дагъында аскерчи ипотека программалыкъа къатышаргъа жарайды.

УЛБАШЛАНЫ Мурад.

ни юйретуу – бизни баш борларбыздан бириди. Оюн халда бардырылган дерсле къыйматлыдыла, гичелеге толу анылау бериле. Быйыл затлагъа биз дагъытда ОБЖ-дан усталаны да юйретебиз, инструткажа бардырабыз. Къайда болсак да, «04» эм «104» номерлени унутмагъа чакырабыз», – дегенди компанияны башчысы Залим Вороков.

ТИКАЛАНЫ Фатима хазырлагъанды.

Чечки управленийсында контракт бла къуллук этерге сойегне завалеие жазаргъа болуукъдула: **Нальчик шахарда, Къабарты орамда 192-чи мекям** (кадрла бёном), Сорорулар болгъан бу телефон номерлеге сёлештиригъиз: **8 (8662) 48-18-28; 8 (8662) 48-18-47; 8 (8662) 48-18-42.** Аскерде къуллук этерге жарагъаны тохташдырылган инсан бла келишим этиликчи.

Спорт

Умутландыргъан хорламла

Нальчикке «Гладиатор» универсал спорт арада тхэквондоу «А» класслы олимпиада тюрлюсонден «Эбрусун кубуго» деген битевурсей эришпу бардырылганды. Анга къырталны 25 региондан бла Арменидан 12-17 жыллык спортчула къатышандыла – битегу да 500-ден аспам адам.

лечилери эришпуде ахшы кёрюмдеде болдургъан билеу, битегу да 24 майдал къытандыла: 13 алтын, 7 кюмш, 4 доммакъ. Кеслерини ауулрук къаууларында Амметланн Борисла Дамир, Милана Бекулова, Жубуланы Анжелика, Соваиланы Артур, Эстела Пшхачева эм башхала хорлагъандыла. Кюмш эм доммакъ майдаллагъа Амелия Аталикова, Лиана Шафи, Багъатырланы Алим, Бёзюланы Алий, Аскер Оарков эм талай башха спортчу тийишли болгъандыла. Битеукомандыла эсепде биринчи жерде Дагъыстан къаууу орамлагъанды, экинчини – Къабарты-Малкъар, ючюнчю уа – Ростов область алгъандыла.

Округну биринчилигине сайлангандыла

«Спорт терроргъа къажуду» деген чакъыруу бла Нальчикде каратеден республиканы биринчилиги өтгенди. Анга районланы барысында да 17-жыллык 150 адам къатышандыла, ала 22 ауулрук къауауда бермешгендиле.

Эселеге кёре алтын майдалланы Чеченланы Аскер, Ратмир Ашахметов, Жашуулыны Элдар, Назар Козалев, Илона Ажкова, Чабарланы Анемез, Руслан Демьян эм башхала къатышандыла. Битеукомандыла эсепде биринчи жери – «Сатори», экинчини – «Яматъ», ючюнчю уа «Канку» клубла алгъандыла. Саугалы жерлеге чыгъган каратечиле энди СКФО-ну биринчилигине къатышырдыла, ол да Нальчикде келир жыл бардырылыкъды.

Къызыу сермешледе сынагъандыла кеслерин

Нальчикде каратени зендокай будо тюрлюсонден Къабарты-Малкъарны биринчилиги бла чемпионты бардырылгандыла, анга Мирам Мендикеве, Тилларындан да шахарлариндан умутландыргъан жаш спортчула къатышандыла.

Къызыу сермешледе биринчи жерлеге Османланы Алан бла Ибрагим, Къадырланы Атахабеди бла Амир, Гёккяланы Борис, Иман Мендикеве, Тилларындан да шахарлариндан умутландыргъан жаш спортчула къатышандыла.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Къабарты-Малкъар Республиканы Маданият министерствосу филология илмуланы доктору, Х.М. Бербеков аты Къабарты-Малкъар къырал университеттин профессору **ТЕТУУЛАНЫ Инзрелини жашы Борисге** аны жашы дунядан кетгени бла байламлы улуу булушу этип, къыйгы сёз береди.

ТЕТУУЛАНЫ Инзрелини жашы Борисге жазы **ТЕТУУЛАНЫ** Расул ауушханы бла байламлы улуу булушу этип, къыйгы сёз береди. «Заман» газетни редакциясыны коллективи.

УЧРЕДИТЕЛИЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛЪКАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪТВОСУ

Баш редактор
КЪОНАКЪЛАНЫ Хасан
РЕДАКЦИЕГИ:
ТЕКУЛАНЫ Хауа (ЖАН УРАТЛАНЫ Накабат (баш редактору уручасы), ТОКЪЛУЛАНЫ Борис (жуулашы секретары), МУСУКАЛАНЫ Сакнат, ТИКАЛАНЫ Фатима, ТРАМЛАНЫ Узура, УЛБАШЛАНЫ Мурад.

ТЕЛЕФОНЛА:
Редатору примыны – 42-63-01.
Баш редактору уручаслары – 42-38-21, 40-04-82.
Жуулашы секретары – 40-03-24.
Секретариат – 40-93-62, Корресптор – 42-63-52.
РЕДАКЦИЯНЫ БЕ.НОМЕРИ:
Поштика эм право – 42-24-02, 42-67-68.
Экономика – 42-66-73.
Къултурга – 42-66-76.
Социал ишле – 42-75-82, 40-59-18.
Курортла, туризм эм спорт – 40-39-93, 42-66-71.
Окъучуу бла байланышкъа жюрютпелу эм жалыуу – 42-37-94.
Энци корреспонент – 42-68-72.
Операторла – 42-66-85, 40-28-97.

Редация авторла бла къагъат журютемели. Кюл жамалыкъа ресейга этимей эм ала арка къагъатраймыздыла.
Газетде басылганды материалла айтталыгъан омонда редакцияны омон бла келишимге болуукъдула. Ала айтталыгъан хар зат ючюн Россей Федерацияны Басмыны юкюсиде замону тийишлиликде материалла авторлары кеслерни жууулайдыла.
Редация авторлардан 5-6 бет кенин аймады.
Газет Связаны, информация технолологияны эмда асамамы коммуникацияны ишери жаны бла федерал нахар служба (Роскомнадзор) Къабарты-Малкъар управленийсында 2016 жылдан 19 декабрде регистрация этигенди.
Регистрация номер – ПИИ № ТУ07-00118. Индекс – П 5893

Газетни басмагъа «КМР-Медиа» ТКУ-ну компьютер службасы хазыр этгенди.
Газет «Издательство «Южный регион» ООО-ну типографиясында басылгандыла.
Старопол край, Ессентуки ш. Инноваций орам, 5а
Газетлени ишлерине тапшыру ючюн КМР-ни пошта сувязыны федерал Управленийсы жууулайды.
Телефонла: 76-01-21
Газетлени рошаджа сатуу ючюн КМР-ни «Роспечать» ашхонер общество жууулайды.
Телефон: 42-69-34
Газет хайыскы юч керге мыгъдыла – гезитер, орта, маблат кюледе.

Номерге графике кере 19.00 сагъатда кюл салында. 20.00 сагъатда кюл салындагъан
ГАЗЕТНИ НОМЕРИНИ ЧЫГАРГАНЫ:
Ташпасакананы Аманият – дежурный редактор; Кукуканы Сафият, Кетегичаны Зульфия – жуулашы секретары уручаслары; Зеязаны Лида (1-чи бет), Ахметланы Лозада (2-чи бет), Гёккяланы Валентина (3-4-чи бет) – корреспондторла.
Тиражи 1451 экз. Жазы № 2454
Багъасы 10 сомду.
360000, Нальчик шахар, Ленин аты проспекти, 5.
элхонур почта: **elxonur@mail.ru**